

9. marts 2012

FM 2012/64

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Missingersuusiortarnermut inatsisip kukkunersiorneranut ingerlasumut atatillugu, takukkit ataani siunnersuummut tunngavilersuutit 1-miik 6-mut, matumuuna missingersuusiortarneq pillugu inatsisip kingusinnerpaamik UKA2013 allanngortinnissaanik saqqummiuseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut

(Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, Demokraatit)

Tunngavilersuut:

Inatsisartut inatsisaat nr. 8 29. oktober 1999-meersoq tassaavoq pisortatigoortumik inatsimmut taaguut ulluni naliginnarni Missingersuusiortarnermut inatsittut ilisimasatsinnut. Inatsit pingaarnertigut ukiut 13-t matuma siorna akuersissutigineqarmalli allannguisoqarnikuunngilaq. Taamaattumik isumaqarpunga piffissanngortoq, inatsisip nuna maani pissutsinut atuuttunut malinnaatinneqarnissaa naleqqussarnissaalu. Tigussaasumik pissutsit arfineq-marluk tikkuarsinnaavakka, iluaqutaasumik naleqqussarneqarsinnaasut ukiut ingerlanerini misilittagaalersimasut tunngavigalugit.

Naluneqanngitsutut ilimanarsinnaavoq, Naalakkersuisut qinigaaffiup ingerlanerani namminneq Missingersuusiortarnermut inatsisip allanngortinnissaanut siunnersuuteqarumaartut siunertaralugu ukiunut arlariinnut missingersuusiortalernissap eqquneqarnissaa, takukkit Akileraartarnermut Tungiuinermullu Isumaqalioqatigiisit isumaliutissiissutaanni innersuussutigineqartut. Siunnersuut manna Naalakkersuisut siunnersuutigiumaagassaannut ikorfartuutissatut ilassutissatullu eqqaarsaataavoq, taamaasilluni Missingersuusiortarnermut inatsit annertigut Inatsisartut Missingersuusiortarnermut Inatsisigilissagaluarpaa.

Missingersuusiortarnermi qummut killisaaq pillugu kingusinnerusukkut imaluunniit allatut isik-kulimmik siunnersuummik saqqummiussisoqassagaluarpat taava una siunnersuut aamma kisimii-tinneqarsinnaavoq.

1. Inatsimmi oqaatsit atorineqartut Namminersornerup eqquneqarneranut tulluussartariaqarput
Taaguutit *Inatsisartut* aamma *Naalakkersuisut* taarsissavaat siusinnerusukkut taaguutaasimasut Landsting aamma Landsstyre kiisalu taakkunanga aallaavillit taaguutit oqaatsillu. Taava aamma Namminersornerullutik Oqartussat allanngortinneqassaaq Namminersorlutik Oqartussat allasimallersillugu.

2. Ersarissarneqassaaq, sanaartugassaq aallartinneqarsinnaasoq, sanaartugassap akia tamakkiisoq Inatsisartunit imaluunniit Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit akuerineqarsimalerpat.

Missingersuusiortarnermut Inatsimmi § 18 aamma kapitel 5 naapertorlugit, sanaartugassamut aningaasartuutit tamakkiisut tassaavoq sanaartugassamut aningaasaliissutissanut sinaakkutissaaq tamakkiisoq. Aningaasartuutit tamakkiisut, tassaapput ukiumi ataatsimi aningaasaliissutissanut inatsimmi sanaartugassamut aningaasaliissutissat tamakkiisut. Taamaasilluni sanaartukkap aal-

lartinnissaanut pisariaqanngilaq utaqqissallugu, sanaartugassamut aningaasaliissutit tamakkiisut aningaasaliissutigisimanissaat ukiuni arlalinni aningaasaliisarnermut inatsisit aqutigalugit. Aamma taamatut pissusilersorneq tunngaviumik piviusorsioortumik sanaartugassanut aningaasaliissutit tulleriaarneqarsimanissaannut piumasaqaammut tulluannigilaq. Aalajangersakkallumi taakkorpiat arlaleriarlutik Naalakkersuisut allaffeqarfiisa isummersuisarneranni nalorninartorsiortitsisarsimapput, naak aalajangersakkami sinertaq ersarikkaluartoq tassalu, sanaartorneq aningaasaliissutillu imminnut malissasut. Taamatut ersarissanitsigut aamma Sanaartornermut Iluarsaassinernullu aningaasaateqarfimmi aningaasat katersuinnaalernissaat pinngitsoortissavarput.

3. Sanaartornermut nassuiaat saqqummiunneqartassaaq kingusinnerpaamik Landskarsip naatsorsuutaasa saqqummiunneqarneranni

§ 24 naapertorlugu Naalakkersuisut pisussaapput Inatsisartunut ukiumoortumik nassuiaasiussalutik Sanaartornermut Iluarsaassinissanullu Aningaasaateqarfimmi ingerlatat pillugit. Nassuiaat taanna ukiut kingullit ingerlanerini aatsaat naammassineqartarpoq ukiup tulliata naalernerani. Tamatuma kingunerisarpa, Inatsisartuni nassuiaatip suliarineqanngitsoortarnera taamaallaallu agguanneqartarnera politikkikkut oqallinnertaqanngitsumik. Taamaattumik aalajangersakkami pineqartumi nassuiarneqartariaqarpoq, nassuiaat oqaluuserisassatut nalunaarutigineqartassasoq – saqqummiunneqarlunilu – Inatsisartunut kingusinnerpaamik, Landskarsip Naatsorsuutaasa aappassaaneerlugit suliarineqarfiani ataatsimiinnermi.

4. Missingersuusiornermut malittarisassat killiffia nukittorsartariaqarpoq, taamaasilluni Missingersuusiornermut Inatsimmi allassimalerlugu, regulativini aalajangersakkanut tunngatillugu immikkut akuersissuteqartoqarsinnaanngitsoq

Missingersuusiornermut Inatsit Missingersuusiornermut regulativimik 2008-meersumik ulluleneqasimasumillu 17.juni 2008-mik ilaqartinneqarpoq. Missingersuusiornermut regulativi pilerinneqarpoq Aningaasarsiornermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisumit. Naallu regulativi ilaatigut Missingersuusiortarnermut inatsisip § 28-ata imm. 5-ani taaneqaraluartoq, pineqartoq inatsisitigut kaajallaasiaavoq. Missingersuusiornermut regulativip kaajallaasiaanera apeqqusernianggikkaluarlugu, taava missingersuusiornermut regulativi minnerunngitsumik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap aningaasaliissutit ilaneqarnissaannut tassunga ilanngullugit Naalakkersuisunut siunnersuutitut qinnuteqaatit ilanngussatut ilanngunneqarsimanissaanut isumalluarneranut ikorfartuutaavoq.

Siusinnerusukkut nalornissutigineqarnikuuvoq, ilumut Missingersuusiornermut regulativi Naalakkersuisunit saneqqutiinnaqarsinnaanersoq taakku pisariaqartitsinera taggiinerallu malillugu. Isumarli eqqortoq tassaavoq, saqqutaarineq taamaattoq taamaallaat atortussanngortinneqarsinnaammatt, piviusorsioortumik tunngavilersuisoqarsimappat. Kaajallaasitaq piumasamik saneqqutaarneqarsinnaassanngilaq. Taamaattumik Missingersuusiortarneq pillugu inatsimmi ersarissumik allassimasariaqarpoq, pivisorsioortumik tunngavilersuuteqarnikkut Missingersuusiornermut regulativimik saneqqutaarineq Naalakkersuisunut Aningaasaqarnermullu Ataatsimiititamat aningaasaliisutissanik qinnuteqarnermi immikkut taaneqartassasoq.

5. Kapitel 6-mi aalajangersakkat ersarissarneqassapput, ersarissumik paatsuugassaannngitsumillu takuneqarsinnaalersillugu, aningaasaliissutissanik nutaanik imaluunniit aningaasaliissutaareersut allanngortinniarlugit taamaallaat inatsisit tunngavigalugit eqqortumik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut suliasanngorlugit nassiunneqarsinnaasut taamatullu inatsisit tunngavigalugit ataatsimiititaliami suliarineqarsinnaasut, qinnuteqaatit aningaasartuutitaqarpata, aningaasanut inatsisissap akuerineqarnerata nalaani siumoortumik tagginneqarsinnaasunik.

Missingersuusiortarneq pillugu Inatsimmi § 28 imm. 2 –ni allassimareerpoq, aningaasaliisutissanik nutaanik imaluunniit aningaasaliissutaareersunik allanngortitsiniarluni qinnuteqaatit taa-

maallaat pisassasut, pineqarpata qinnuteqarfiit aningaasanut inatsisissap akuersissutigineqarnerata nalaani tagginneqarsinnaasimangitsut. Aalajangersakkami siunertaavoq, Landskarsimi aningaasaat atorfissaannut pingaarnersiunerup Inatsisartuni pisarnissaa, ataavartumik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliami pinnani. Taamaakkaluartorli Naalakkersuisunngortartut ukiut ingerlanerni nassaarniallaqqittarsimapput Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq aqutugalugu akuersititsiniartarnerminni, naak tamanit takuneqarsinnaagaluartoq, siumut tagginneqarsinnaangitsut aningaasaliissutissat pineqangitsut¹. Taamaattumik aalajangersakkap nipaa sukateqquneqarpoq, taamaasilluni Naalakkersuisut qinnuteqaatinik taamaattunik nassiussinermikkut kisimik unioqqutitsisuusassanngillat aammali Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap suliarinninnera unioqqutitsinerusalissagaluarpoq. Erseqqissaatigineqassaarli, ataatsimiititaliap aningaasaliissutinik atugassanngortitsisarnissaminut periarfissai imaluunniit isumaqatigiissutinik atortussanngortitsisarnera il.il. mangiarusunneqanngimmata, naak iliuitsit taamaattut tamatigut siulittuutigineqarsinnaasareeraluartut.

6. Ersarissarneqassaaq. Inatsisartut aningaasaliisarnerannut taakkunanngalu allannguinermut akisussaaneq Inatsisartut suleriesissaat pillugu Ataatsimiititaliamiimmat.

Inatsisartut aningaasaliissutissanik namminneq aalajangersartarpaat. Taakku aningaasaliissutit ukiup aningaasaliiffiusup ingerlanerani allanngortinneqassappata tamanna Inatsisartut suleriaasiat pillugu ataatsimiititami allanngortinneqarsinnaavoq, ataatsimiititap taassuma taggiinera naapertorlugu, inatsisartut katersuussimatinnagit. Missingersuusiortarnermut inatsisip kapitel 6-ani Aningaasaqarnermut Ataatsimiititap aningaasaliisinnaanera pineqarpoq tassanili ilaangilaq aningaasanut inatsimmi Inatsisartut oqartussaaffiat (01). Tamannali missingersuusiortarnermut inatsimmi ersarluppoq, taamaallaat Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisip § 16-ata imm.3-ani tamanna ersarissumik allaaserineqarpoq. Tamanna allanngortinneqartariaqarpoq, taamaaliornikkut Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliap pisinnaatitaaffii Missingersuusiortarneq pillugu Inatsimmi allasimalissapput Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap oqartussaaffisa avataaniittutut.

Naggataarutigalugu oqaatigerusuppara inatsisartuusimasunut 1999-mi sapiissuseqarlutik Missingersuusiortarneq pillugu inatsisiliorsimasunut taamaasillutillu nunap aningaasarsiornerata aquneqarneranik nukittorsaasimasunut qujamasukkama. Taamaasilluta Kalaallit Nunaanni nunarpassuanut allanut aamma Danmarkimut naleqqiulluta siuarsimavugut tamannalu perrualaarutigissallugu pissutissaqarpugut. Siuligut kiisalu minnerunngitsumik innuttaasut sapiissuseqarlutik aningaasatigut aqutsinermik massakkut nukittorsaarusussimasunut akiitsoqarfingaangut aamma maannakkut aningaasarsionnikkut unamminartorpassuit siuninguatsinniitillugit.

Naggataarutigalugu erseqqissassavara neriukkama, Naalakkersuisut Inatsisartullu siunnersuut tamanna ilassilluarumaaraat aamma isumaqarama, Naalakkersuisut Missingersuusiortarnermut Inatsimmik misissuillutik nutarteralutillu aallarteriingaannut qularutissaanngitsumik ilapittuutaallu-arsinnaasoq. Siunnersuut manna akuerineqassappat Missingersuusiortarnermut inatsimmik Naalakkersuisut namminneq misissuinerat mattunneqartariaqanngilaq imaluunniit missingersuusiortarnermi annerpaaffiliisoqartariaqanngilaq inatsisiliorneq imaluunniit allat aqutugalugit.

¹ Assersuutigalugu Naalakkersuisuusimasup kommunimut qinersinermut atatillugu partiinut tapiissutissat aningaasanut inatsimmut ilanngutinngitsoornikuuai. Kommunimut qinersinissaq takkummat partiit tapiiffigeqqullutik qinnuteqarput. Qularutigineqarsinnaanngilarli siumut naatsorsuutigineqareersinnaammat, kommunimut qinersisoqarumaartoq. Naalakkersuisuusut taamani ajornartorsiut "aaqqippaat" tunngavilersuutigalugu, partiit ilaat qinersinermut atatillugu qinnuteqarnissaat siumut naatsorsuutigineqareersinnaanngitsoq. Tamannali missingersuusiortarnermut inatsisip anersaavaniinngilaq.

Siunnersuummi matumani tunngaviusumik aamma Inatsisartut aningaasaqarnerat pimmagu, nagataarutigalugu sinnersuutigissavara, siunnersuut matumap Inatsisartut Siulittaasoqarfianni suliarineqarnissaa isumaliutissiissusiorfigineqarnissaalu innersuussutigineqassasoq Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami tusarniutigineqareerpat. Naatsorsuutiginngisamik siunnersuummi immikkoortut ataasiakkaat Inatsisartuni siullermeerinermi amerlanerussuteqartut ikinnerussuteqartulluunniit nalorninartoqartissagaluarpatigit, kaammattuutigissuara, ataatsimiititaliami suliarineqarnerani eqqarsaatigineqassasoq, immikkoortoq pineqartup allannguutissamik sisunnersuuteqarnikkut peerneqarsinnaanissaa eqqarsaatigineqassasoq. Taamatut oqarpunga, isumaqarama, pingaaruteqartoq Inatsisartuni ilaasortat tamarmik missingersuusiortarnermut inatsit nukittoq pitsaasorlu tapersersussagaat taamaasillunilu nunatta aningaasaataanik aqutsinissaq pitsaasoq.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

Nalilerneqarpoq, siunnersuut pisortat aningaasaqarnerannut kinguneqarumaartoq inatsisip allanngortinnissaa suliarineqartussaammat, nutserneqartussaammat il.il. kingornalu tusarniutigineqarluni. Inatsisissamut siunnersuutip suliarinera taamaasilluni allaffissornikkut suliakkersuutaasaaq. Naatsorsuutigineqarporli, inatsisip allannguutissanik sananeq aningaasaliissutaareersut iluanni suliarineqarsinnaasoq.

Namminersorlutik Inuutissarsiortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

Nalilerneqarpoq siunnersuut namminersorlutik inuutissarsiortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqarnavianngitsoq.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

Nalilerneqarpoq siunnersuut innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqarnavianngitsoq.

Taamatut oqaaseqarlunga qilanaarpunga Naalakkersuisut akissutaata tusarnissaanut kiisalu partiit allat saqqummiussassaannut.